

Izhaja vsak delavnik popoldne

NOVIČAS

Uredništvo in upravnništvo v Kopitarjevi ulici štev. 6 — Telefon uredništva štev. 50 — Telefon upravnništva štev. 328

CENE PO POŠTI:
za celo leto K 144—
za pol leta K 72—

CENE PO POŠTI:
za četrt leta K 36—
za en mesec K 12—

V UPRAVI STANE MESEČNO K 10— DELAVSKI LIST POSAMEZNA ŠTEVILKA 60 VIN.

Jugoslovanski Bismark.

Duševni oče »Jutra«, ki se z vsemi močmi prizadeva ubiti klerikalizem v Jugoslaviji, je našel dokument, ki kaže pogubnost klerikalizma v vsej luči. Bral je namreč v naših listih, da se snuje »Katoliška internacionalna dijaška unija«, katere namen je: gojiti zavest katoliškega univerzalizma, zediniti človeštvo pod avtoriteto papeštva, ki je po svojem velikih reprezentantih dalo smernice za socialno, religiozno in politično delo katolikov in odgojiti dijaštvo v radikalno-katoliškem pojmovanju politike. Pristop v to unijo imajo samo one organizacije, ki stoje na čisto katoliških načelih in ki se obvezujejo, da se poravnavajo odredbam škofov.

To je našel papež slovenske svobodomselne cerkve in zdaj kriči alarm po predalih svojega žurnala. Ni dvoma, da bodo svobodomselni bralje po celi Jugoslaviji la krič povzeli in se hudo razburjali. Da damo našim svobodomselnim sodržavljanom za njihova tozadevna izvajanja bolj solidno podlago nego člankar »Jutra« z dne 9. februarja, pripominjamo sledeče:

Iznajdba ljubljanskega dnevnika ni nova. Misel »Katoliške internacionalne dijaške unije« je stara približno že dvatisoč let, ravnotoliko kolikor katoliška cerkev. Od začetka katoličanstva do danes je ves katoliški svet zedinjen pod avtoriteto papeža, katerega religioznim smernicam za vse panoge javnega, socialnega in kulturnega življenja se vsi resnični katoličani brezpogojno podvrjujejo. Nihče ne more biti član te organizacije, če se ne drži njenih načel. Vsi katoličani brez razlike naroda, državne pripadnosti in drugih okoliščin prostora in časa, so eno duhovno telo, ki se imenuje cerkev. Podlaga, življensko središče cerkve pa je stolica sv. Petra.

Kdor torej pobija to misel, pobija cerkev, katoličanstvo, katoliško krščanstvo. Ako imenuje to klerikalizem, je to stvar njegovega okasa. Ako se mu ta misel vesoljnosti katoličanstva zdi v nasprotju z državo, pa iznaja to iz njegovega pojmovanja države. Mi pripisujemo državi ravnotake krščanske dolžnosti kakor jih ima vsak posameznik, vsaka družina in vsako društvo. Če država skrbi za obči blagor op najvišjih нравnih smernicah vesoljnega krščanstva, ne more biti med njo in vesoljnim krščanstvom katoliške cerkve nobenega nasprotja. Če pa kdo misli, da je država pogan, kakor je dejal kitez Bülow, se ne sme pritoževati, če se cerkev temu postavi z vso duhovno močjo nasproti. Cerkev ni podložna nikomur razen svojemu Ustanovitelju, krščanska država oziroma njeni voditelji pa so ravno tako Njemu za blagor svojih podložnikov odgovorni. Če država stoji na tem stališču, je njeno sporazumno delovanje s cerkvijo samoposebi dano, ne da bi pri tem količikaj trpela njena suvereniteta. Take suverenitete pa ni, da bi država nasilovala krščansko vest, da bi sledila politiki orezboštva, če kdo državo pojmuje v tem smislu.

Člankar »Jutra« meni, da bo država, če treba, z železno pestjo pobila gori obrazloženo misel, ki jo imenuje klerikalno. Napoveduje tudi že čisto konkretne korake. »Predvsem bo država (gospoda Pribičevića) morala dobro pregledati, kdo ji (Pribičeviću) je zvest brezpogojno, kdo pa le pogojno. To naj dobro uvažuje uradništvo, zlasti pa učiteljski svok«

To misel iskreno pozdravljamo. Do tega se niti veliki kulturnobojni Bismark ni povzp. Od vseh uradnikov, učiteljev, nastavlencev itd. naj se, tako predlagamo mi, zahleva prisega, ne samo da bodo zvesti državi, marveč da se že vnaprej odrekajo vsaki pokorščini Bogu, svoji vesti in svoji veri, če bi državnim mogotcem, kateri so slučajno na krmilu, padlo na um začeti boj zoper katoličanstvo in cerkev. Vsak naj priseže, da v takem slučaju ne bo sledil zapovedi sv. Pavla, da je treba Boga bolj poslušati kakor ljudi, nego narobe, da bo brezpogojno poslušal ministra Pribičevića.

To bi bilo najboljšo, kar bi mogli gospodje ukreniti. Jasno in kratko! Kdor ne priseže, izgubi svoj kruh, in če je trdovraten se lahko še kazensko zasleduje.

Če je naša država res v taki nevarnosti, kakor trdi »Jutra«, če nima nobenih drugih zunanjih sovražnikov razum rimskega papeža, če je tudi v notranjosti tako edinstvena, urejena in utrjena, če je rešila vsa socialna vprašanja in nima nobenih drugih skrbi več, če brez katoličanov lahko izhaja, če so ji sploh

odveč in jih smatra celo za tuje — le po njih, le po klerikalizmu! Zakaj se zdaj dela ustava? Naj se te določbe uzakonijo že v ustavi! To bo res politika železne pesti in

čisto dosledna. Boj, torej boj IV boju ni pardona. Če je država gospoda Pribičevića tako močna, kakor trdi »Jutra«, se nima nič bati. Mi pa tudi potrebujemo preizkušnje v ognju.

Preganjanje slovenskih delavcev v Bosni. Proč s Slovenci in Hrvati!

Ljubljana, 9. febr. V državnem rudokopu v Zenici v Bosni je bilo na zahtevo policije odpuščeno vse delavstvo. Dne 21. decembra 1920 je tam izbruhnil štrajk. Okrajno glavarstvo je izdalo ukaz, da morajo delavci tekom treh dni na delo, sicer se jim odpovedo stanovanja. 3. januarja pa so bili vsi slovenski in hrvaški delavci poklicani na okružno načelnništvo in so dobili povelje, da morajo tekom 24 ur oditi v svojo domovinsko občino. Dobili so »maršruto« (potni list) in so takoj morali, spremljani od orožnikov, odpotovati. Med delavci je bilo le malo komunistov. Odpuščenih je bilo tudi osem uradnikov. Na posredovanje načelnika urada (Čeha), naj se jih zopet sprejme v službo, je prišel odgovor, da so se ti uradniki pregrešili, ker so imeli med delavci samo Hrvate, Slovence in muslimane, a ne Srbi-nov. In to je zločin proti (velesrbski) državi.

Ko sta potem dva srbska pisara šla dokazovat, da sta med izključenimi uradniki dva »srpska čovjeka«, sta bila ta dva sprejeta zopet v službo. Ostalih šest so izgnali. Slovenski delavci in uradniki so morali pustiti v Zenici vse pohištvo. Delavec Putrih Niko je bil izgnan, češ da je švaba; na policiji so ga krstili namreč za Putricha. Njegovo ženo, ki je s petmesečnim otrokom ostala še v Zenici, je okrajno glavarstvo dalo iztirati z orožništvom preko Drine. Na cesti je krog 300 delavcev, med njimi skoro polovica Slovencev.

Včeraj se je odpeljala deputacija preganjanih v Belgrad, da protestira pri ministrstvih proti temu nezasišanemu postopanju. Zastopnike delavstva in uradnikov bo vodil načelnik Jugoslovanskega kluba, dr. Korošec.

Markszizem za 200.000 dinarjev.

Socialdemokratski list »Zvono« v Sarajevu strastno napada »centrumaše«, ki so se bili ocepili od pravovernih komunistov in začeli izdajati svoj list. Takele jim kliče na ušesa: »Za časa Avstrije so oni bili v službi avstrijskega guvernerja in so kot pokorna čreda ubogali svoje pastirje — Potioreka in Sarkotiča (avstrijska generala). Čas se izpreminja in z njim ljudje. Obekli so krvavo srajco ali bolje: medvedjo kožo. Krvava pena se jim je vsipala na usta: »Požrli bomo buržoazijo, njen red, vse, vse bomo uničili, da upostavimo komunizem!« Svet se je zares bal; Kdo bi se pač ne bal medvedov, posebno onih belih severnih, imenujemo jih ruske — ker so že kožo dobili iz Rusije. Nekega dne je pa policija priredila lov nanje in brzo so slekli krvave srajce in so rekli: »Gospodje, ne bodite otročiji, mi smo pajaci v cirkusu ruskega zverinjaka in igra-mo za peneze, — nismo tako nevarni...« Ker so bili navajeni na maske, so obekli potem svečniški plašč in hodijo sedaj kot apostoli, da »rešijo socializem«. Borijo se proti komunizmu in socialpatriotizmu.

Tik pred volitvami v konstituanto so

jim nekateri bogataši iz ene izmed buržoazijskih strank kreditirali pri neki belgrajski banki 200.000 dinarjev, da jih uporabijo v volivni borbi proti komunistom... Od tega so porabili krog 80.000 dinarjev v ta namen, ali up jih je prevaral. Komunisti so ob volitvah vendarle prodrli. Potem jim je (centrumašem) kapitalistični konzorcij hotel odpovedati kredit, a oni so izprosil, da jim ga puste. In tako se je zgodilo. Začeli so izdajati »Socialista« kot dnevnik, da s kapitalističnim denarjem rešijo socializem!

S temi centrumaši, katerim očitajo bosenski socialdemokrati, da so z 200.000 dinarji podkupljeni od kapitalistov, — s temi ljudmi sed ružijo naši socialdemokrati, Etbin Kristan je priredil skupno z njimi shod. Ali je čudno, da so se ujedini-li težki centrumaši s političnimi proletarci ki se igrajo pri nas »pravoverni revolucionarni marksizem« in snujejo banko?

Dolgo so iskali centrumaši mesto, kamor bi naložili onih 200.000 dinarjev, slednjic jih je Kristan zvalil v banko.

Tako se vrši igra s proletariatom.

Komunisti proti novi socialdemokratski internacionali.

LDU Pariz, 8. februarja. (DunKU.) »Humanitete« objavlja sporočilo komunističnega odseka komunistične internacionale, ki so ga podpisali Sinovjev, Ljening in Tročkij in, ki ostro nasprotuje ustanovitvi nove internacionale na Dunaju, ki se zaznamuje kot internacionala 2 in pol. Izporočilo imenuje avstrijske socialistične voditelje narodne izdajalce in pozivlje vse zavedne delavce vsega sveta, naj bojkotirajo internacionalo 2 in pol.

voril o finančni krizi na Francoskem tako, da ga ne bi prekosil niti najhujši bojševik. Italija je brez premoega in brez kruha, Japonska se nahaja pred težko revolucionarno krizo. Iz malih držav je ententa napravila oporišče, na katero se naslanja v svoji kolonialni politiki, tako da ostaneta le še dve sili: Amerika in Anglija. Pa tudi te dve veliki državi sta v velikem napadu. Amerika gradi toliko vojnih ladij, da bo v petih letih njena mornarica močnejša kot angleška. Zaradi petroleja in nafte divja med tema dvema državama hud konkurenčni boj. Vse se pripravlja za novo svetovno vojno. Po podatkih, ki jih je predložil angleški diplomat Ting, ki spada tudi med buržoazijo, ima, ako se računa deset zlatih rubljev za en angleški funt, Amerika 19 milijard aktiv in nič pasiv, Anglija 17 milijard aktiv in 8 milijard pasiv; med aktivni je tudi 8 milijard ruskega dolga, katerega bodo dobili povrnjenega, kakor računajo. Francija ima 3½ milijarde aktiv in 10½ milijarde pasiv; zato poizkuša opleniti Nemčijo za 226 milijard zlatih mark. Glede razmerja med življenskimi potrebščinami in delavskimi plačami se more reči, da so v Ameriki padle cene z življenskimi potrebščinami za 120%, delavske plače pa le za 100%. Na Angleškem so potrebščine po-

Komunisti o ustavi.

LDU Belgrad, 8. febr. (ZNU) Danes je imel ustavni odsek sejo, na kateri se je nadaljevala načelna diskusija o načrtu ustave g. Pašiča. Predsedoval je dr. Milenko Vesnić. G. Filip Filipović (komunist) je rekel, da se morajo pri razpravi o ustavi vpoštevatvi odnošaji, v katerih se ustvarja, V načrtu g. Pašiča se ne vidi, da so veliki dogodki, ki so se odigrali med svetovno vojno, zapustili svoj sled v ustavi. Izgleda, da so ustvaritelji tega načrta prespali te velike zgodovinske dogodke ter leta po svetovni vojni. Kadar se govori o ustavi, treba je računati tudi s svetovnimi gospodarskimi dogodki in z mednarodnim političnim položajem, ker danes niti ena država ne more ostati kot samostojna gospodarska ediniča. Vojna je služila kapitalizmu. Samo svetovna ustava more vsem narodom zajamčiti, da bodo svobodni in samostojni. Amerika ima 100 milijon. prebivalcev, Japonska 50, Angleška 50 in v vojni obogatele industrijske države tudi 50 milijonov prebivalcev. Iz tega se vidi, da je 250 milijonov ljudi več ali manj do-bro preživelo to vojno, dočim živi 1¼ milijarde ljudi v onih deželah, ki so gospodarsko odvisne od Amerike in Anglije. Francoski finančni minister je nedavno go-

skočile za 170%, plače pa le za 130%. V Franciji se je življenje podražilo za 300%, plače pa so se le za 200% zvišale. Na Japonskem so življenske potrebščine poskočile za 130%, delavske plače pa le za 60%. Pri nas v Jugoslaviji je razmerje med povišanjem cen življenskimi potrebščinam in delavskih plač 100 : 60. Iz tega je razvidno, da je položaj delavskega bivalstva neznošen. Delavci uvidevajo, da je kapital v vojni obogatel in da dolgov poizkuša naprtiti delavskemu razredu. Nadalje se tudi vidi, da je nepravilno razmerje med cenami življenskimi potrebščinam in delavskimi plačami motor, ki ustvarja nezadovoljnost in revolucijo. Zato je treba dvigniti produkcijo. To pa toliko časa ne bo mogoče, dokler bo iz pridobitnih edinic izključena Rusija s svojim neizčrpnim virom sirovin in Nemčija, ki razpolaga z najboljšimi tehničnimi proizvodi. Amerika nam ne more pomagati, ker je naša valuta slaba in je zaradi tega vse veliko predrago. Buržuazijski sistem za sedaj ne dopušča nobene reforme, in dokaz, da je res tako, je naš ustavni načrt, v katerem ni sledu o kakem nadzorovanju kapitala in ni sledu o kaki socializaciji industrije. Ta načrt ustave, ki ga je predložila vlada, ima na sebi vse sledove preteklosti. Nameravani dvodomni sistem nas je bolj potisnil nazaj kakor pred vojno srbijanska ustava. Po temu stavnem načrtu ni mogoče rešiti niti enega socialnega vprašanja in tako tudi ne narodnega. Zato vsebuje ta ustava kot strogo načelo zasebno lastnino. Dokler se priznava to načelo, sed ržava ne more vmešavati v gospodarske prilike lastnika in država ureja cene po zahtevi družbe.

Protič odstopi?

Belgrad, 9. februarja. (Izvirno) Protič se hoče popolnoma odtegniti političnemu življenju, ker je nevoljen, da njegovi politični sodržavljani tako malo razumejo duh časa in potrebe ljudstva. Radikalci še upajo, da ga odvrnejo od tega koraka.

Radič pride v Belgrad?

Belgrad, 9. febr. (Izvirno.) Radičev zaupnik dr. Basariček je imel razgovor z zastopnikom »Republike«, kateremu je izjavil, da se Radičeva stranka še posvetuje o svoji bodoči taktiki. Na vprašanje, če bo Radičeva stranka ostala doma in če ne pride v Belgrad, je dr. Basariček odgovoril, da se utegne Radič nena-doma pojaviti s svojimi poslanci v Belgradu.

Stanovanjska beda v Mariboru.

Maribor, 5. febr. Ne le v Ljubljani, tudi v Mariboru krvavo čutimo stanovanjsko bedo. Imamo sicer državni stanovanjski urad tudi tu, a ta dela po svoje, ne meneč se mnogo za delavca in reveža v obče.

Za delavca je že vse dobro, tako si misli mariborska stanovanjska komisija, ter ji je vseeno, ali delavec ima stanovanje ali ne. Kako postopa mariborska stanovanjska komisija proti delavskim slojem, naj pokažejo naslednji podatki. Ob Bregu št. 24 je stanovala vdova Vidovič skupno s svojim sinom Josipom Vidovič. Stanovanje je obstajalo iz majhne sobice in še manjše kuhinje. Prebivala je v tem stanovanju nad 25 let. Koncem oktobra je vdova umrla, in ostal je sin Josip, ki je kot urar skrbel za svojo mater, ki je bila brez sredstev. Nekaj tednov po smrti matere je bilo stanovanje nakazano neki drugi stranki. Vidovič je vložil proti temu priziv, ki pa je bil zavrnjen od pov. za soc. skrb z dne 18. decembra 1920, češ pritožitelj ne vodi lastnega gospodinjstva, kar pa seve ni res, temveč je imel do dne, ko ga je stan. komisija dala vreči iz stanovanja, svoje lastno gospodinjstvo ter se je nameraval tudi poročiti, kar se je le vsled materine smrti zakasnilo. Vidovič so nakazali sobo na več krajih, a je nikjer ni dobil, ker je le — urarski delavec. Dne 9. januarja 1921 dobi zopet pismen poziv od stan. kom., da mora do 10. jan. 1921 izprazniti stanovanje. Ker pa Vidovič ni imel še drugega stanovanja, tega ni mogel storiti. A 10. januarja 1921 pride

odposlanec stan. komisije v stanovanje Vidoviča, ter da stanovanje siloma izprazniti ter z nositi pohištvo in opravilo na hodnik. Tudi na ure, katerih je imel pri popravilu večje število, se ni nič pazilo. Ko pride proti večeru Vidovič domov, najde ravno odposlanec stan. komisije pri delu, ko izpraznjuje njegovo stanovanje. Zastopnik stan. kom. se zahteva od Vidoviča, da plača osebi, ki je nosila opravilo iz stanovanja 100 K, ker pa teh ni imel, je moral dati 80 K. In ko je nastopil mrak, je bil Vidovič brez stanovanja, pohištvo mu je pustila začasno shraniti na podstrešju hišna posestnica. Potem je preteklo že nad 10 dni, a Vidovič, ki je še mladoleten, še danes nima drugega stanovanja, temveč mora dan za dnevom iskati strehe pri dobrih ljudeh.

Drugi slučaj: V Maistrovi ulici št. 18 stanuje železničar Remih. Pred nekaj meseci mu je bilo po dolgem čakanju nakazano stanovanje iz 3 sob in 1 kuhinje. Eno sobo pa je moral takoj dati v podnajem trgovcu Kuštrinu, kateremu je bila soba od stanovanjske komisije nakazana. Ostali sta mu še 2 sobici in kuhinja. Pripominim, da šteje družina Remiha 8 članov, in sicer štiri majhne otroke, katerih se nobeden ne obiskuje šole, stare matere in pa brata. Oba brata sta železničarja, ki imata pogostoma nočno službo, vsled tega rabita po dnevi počitka. Da za tako družino stanovanje iz dve sobici nikakor ni preveliko, temveč še prej premajhno, mora pač vsak pritrditi. A drugega mnenja je mariborska stanovanjska komisija, ki je poslala Remihu sklep, da se mu odzvrže s 1. sebr. 1921 še ena soba, in sicer se je nakazala soba vpojojenemu oficijalu Flicku, ki ima itak v Framu blizu Maribora na svojem posestvu hišo z več stanovanji. Flick je upokojenec, ki se ne peča z nobenim poslom in ima že itak v isti hiši eno sobo na dvorišču. Remihu pa naj zaradi njega ostane ena sama sobica in v tej sobici naj bi spalo 8 oseb! O kakem dnevnem počitku bratov-železničarjev ne more biti govora, vsaj pozimi ne, mogoče poleti na travnikih ob Tomšičevem drevoredu.

Takih slučajev bi lahko navedli še veliko. Nasprotno pa imajo mariborski kapitalisti Kokoschinegg, dr. Scherbaum, dr. Orosel, dr. Mravlag, Suppanz, Wastian in ducati drugih stanovanja, obstoječa iz 4 do 8 sob.

Tako se vlada v Jugoslaviji v dobi bankratske takoimenovane »demokracije«. Pa se še čudijo, da ljudstvo s to vlado in tako »demokracijo« ni zadovoljno!

Politični dogodki.

Krepko zaušnico našim socialdemokratom je pripeljala bosenska socialdemokracija v »Zvonu«. Tako-le sodi o centrumaših in vseh onih, ki so šli na Dunaj, da ustanove četrto rdečo internacionalo: »In oni, ti dokazano lažnivi svetniki, centrumaši okoli »Socialista«, ki jih podpira buržoazija in njene banke s stotisoči dinarjev v boju proti komunistom; kot taki pojdejo na Dunaj, da ustvarijo »pravo« in »edinoodrešilno« četrto internacionalo! Da, na Dunaj, na Dunaj, tam je tudi prej bilo vaše mesto! Navajeni ste bili že prej, da žrete z Dunaja, poskušajte, morda se

bo dalo še kaj ugrizniti! Vi ste navajeni na zrenje. Prej iz Dunaja, potem iz Moskve, sedaj od jugoslovanske buržoazije, potem zopet iz Dunaja in tako po vrsti.« — Tako piše glasilo bosanskih socialdemokratov o hrvatskih centrumaših, ki so se zedinili s slovenskimi socialdemokrati. Trde in ostre so te besede, ki jih navajamo, a pisal jih je socialdemokrat o socialdemokrati.

Vlada se posvetuje le o Radiću in o roparjih. Vsak teden po dvakrat nam poroča telefonska ali brzojavna žica iz Belgrada, da je vlada imela zopet »dolgo in silno važno sejo«, na kateri se je posvetovala o »energičnih merah« proti razbojnikom v južni Srbiji. Tudi snoči, na pustni torek, je vlada imela tako važno in dolgo sejo, na kateri se je bavila z Radićevo agitacijo na Hrvatskem in z razbojniki v južni Srbiji. Tudi to pot je minister Drašković poročal o »ostrih merah« proti razbojnikom. Zdi pa se, da je v južni Srbiji vedno toliko več razbojnikov, kolikor več vlada govori o ostrih merah.

Dnevni dogodki.

50 letni jubilej Fr. S. Finžgarja. Danes praznuje naš pisatelj župnik Finžgar 50 letnico svojega rojstva; rodil se je 9. februarja 1871 na Breznici. Kot prvaku slovenskih pisateljev in vnetemu kulturnemu delavcu naša najiskrenejša voščila!

Tržaški fašisti napadli tiskarno »Edinosti« v Trstu. Včeraj v zgodnjih jutranjih urah je kakih 15 z revolverji, sekirami in klavidi orožnih fašistov vdrlo v uredništvo tržaške »Edinosti«, kjer ni bilo žive duše več v uradu, in so tam razbijali. Nato so šli v tiskarno, kjer so ustražovali 3 stavce, razbili več strojev in odšli. Poleg drugih strojev je poškodovan del rotacijskega stroja. Vendar pa drugi del lahko še tiska. Tudi stavne stroje so pustili v miru, ker jih niso našli. »Edinosti« bo tedaj lahko še izhajala. Škode pa so divjaki napravili okrog 800.000 lir. Policija se ni nikjer prikazala. Lepe razmere v Italiji!

Smrtna nesreča na železnici. Ko je šel 6. t. m. progovni čuvaj Novelly Lavoslav s postaje Save domov, ga je pri km 390.78 prehitel vlak štev. 44 in ga je povozil. Novelly je bil prece, mrtev.

Tržev del. Rusu (Timoteju) Grigorjevu, delavcu, zaposlenemu v tovarni »Bistra« pri Domžalah je kolese stroja popolnoma zmečkalo desno roko.

Mrtvec jaha v bolnico. »Novosti« poročajo iz Sarajeva o sledečem zanimivem slučaju: Huso Ildizović iz sela Kobilja Glava je te dni zbolel in se odločil, da gre v sarajevsko dz. bolnico. Zajahal je doma konja in se napotil v Sarajevo. Po poti so ga razni znanci pozdravljali in se zelo čudili, kako da Huso samo naprej jaše in nič ne odgovarja. Pred sredino mesta so nekateri ustavili konja, ker se jim je zdelo sumljivo zadržanje jahačev. Na svoje največje iznenadenje so opazili, da je Huso mrtev. Bil je že povsem mrzel in je moral umreti že na začetku pota. Z rokami se je krčevito držal sedla in tako ni mogel pasti s sedla.

Nenavaden štrajk. V Belgradu so stopili v štrajk člani velikega duhovnega sodišča pravoslavne cerkve, ker vlada se

ni rešila vprašanja njihovih dnevnic. — Roparski napad v Zagrebu. Zagrebški trgovec Nalata Paskutini se je minolo nedeljo ob pol sedmih zvečer vračal domov. Na Crnem putu ga nenadoma obkolijo trije moški, mu vržejo preko glave črno ruto, nato pa mu uropajo denarnico, v kateri je imel 24.000 K. Nato mu zagroze, da bo takoj mrtev, ako se le gane ter zbeže. Trgovec je dogodek naznanil policiji in obljubil 10.000 K nagrade tistemu, ki bi roparje izsledil.

Tatvine na dunajski pošti. Na Dunaju so že pred časom zasačili več poštinih uradnikov, ki so odpirali ameriška pisma in kradli iz njih denar. Te dni so na enakem početju zasačili višjega poštnege oficijala Ivana Englisch. On je sploh odpiral inozemska pisma, v katerih je slutil denar. Na dan, ko so ga prijeli, so našli v njegovi pisalni mizi tujih bankovcev — med drugim tudi dinarjev — za 20.000 K. Englisch se zaprl.

Naglo izsledeni tat. Dne 6. t. m. je bilo ukradno Angeli Frličevi v Gorenjski vasi 300 kron. Orožni narednik Franc Jarc je hitro uvedel poizvedbe in ugotovil, da je bil tat Jakob Čadež, ki je tudi priznal tatvino.

Ljubljanski dogodki.

Nenavaden napad na glavnem koldvoru. Prožni delavec Cvetko iz Zaloga je včeraj dopoldne vlomil v tovorni voz, naložen svežega svinjskega mesa, določene za izvoz v Italijo. Vzel je okoli 3 kg mesa, Tatvino je zapazila straža južne železnice, 29 letni France Ungar, ki je takoj tatu prijel in zahteval njegovo legitimacijo. Med prerekanjem pa je Cvetko potegnil nož iz čepa in napadel čuvaja. Z nožem je zadal čuvaju globoko in težko rano na desni strani vratu. Ungar se je zgrudil na tla, napadalec pa je pobegnil proti domu v Zalog. Ungarja so prepeljali v bolnico, napadalec pa so pozneje orožniki aretirali v Zalogu in ga privedli v Ljubljano.

Posestniki na periferiji Ljubljane imajo velike situosti, ker ne pokrivajo zadostno svojih greznic. Zaradi ogroženja telesne varnosti je policija ovadila več takih posestnikov.

Civilne poroke v Ljubljani. Letošnji predpust je bila ena civilna poroka na magistratu pred mag. ravnateljem dr. Miljutinom Zarnikom.

Aretacija nevarnega tatu. Aretiran je bil zelo nevaren tat Jakob Hribar iz Ježice. Izvršil je številne tatvine na deželi, posebno v ljubljanski okolici.

Pijanci na pepelnico sredo. Danes ob belem dnevu so se po ljubljanskih ulicah gugale in hreščale pijane prikazni raznih pisalcev in ponočnjakov, ki so na plesu in pri pijaci zabili celo noč in še del belega dne. Najogabnejše so bile ženske prikazni, ki so se v družbi moških ponočnjakov majale domov ali pa še v gostilne in kavarne.

Baron, ki ne priglašja strank. Policija je sodišču ovadila 68 letnega barona Alfonza Wurzbacha, ker je imel že nad dva meseca na svojem stanovanju rusko baronico Šišmarof, ne da bi jo bil priglasil.

Izgnubljen je bila danes dopoldne na poti od Starega trga do Sv. Petra cer-

kve črna denarnica s 1400 kronami denarja, Ker je denarnico in denar izgubil mož, ki je vse premoženje celega meseca nosil seboj, se pošteni najditelj prosi, da denarnico z njeno vsebino vrne, in sicer v uredništvo tega lista.

Lj Samo 27 krat predkaznovan je bil Kočvar France Wolf. Mož je spoznal sodišča v Trstu, v Ribnici, Novem mestu, v Kočevju, v Logatcu, v Kranju, v Trzinu, v Litiji, v Kranjski gori, pred ljubljanskim sodiščem pa je stal kar osemkrat. Svojo karijero je pričel 31. decembra 1900 v Trstu, kjer je dobil 8 tednov strogega zapora, ker se je pregrešil proti §§ 502 in 510 kaz. zak. Postopač je fakorekoč po poklicu, ki postopa okoli in krade, če in kjer more. Lani meseca julija je ukraedel v Ljubljani Alojziju Mencinu iz kovčka 350 kron denarja in drugo blago vredno 1150 kron; dne 6. septembra lani je pa s tatvino oškodoval Franceta Troha za 1290 kron. Kazenski senat deželne sodnije v Ljubljani je nagradil Wolfa s 6 meseci težke ječe.

Naša društva.

Šentjakobsko prosvetno društvo priredi prihodnjo nedeljo 13. t. m. ob šestih zvečer v društveni dvorani skioptično predavanje: »Katoliške Cerkev v boj in zmaga«, 44 krasnih, barvanih slik iz raznih dob cerkvene zgodovine. Vabimo!

Katoliški obzornik.

Hierarhija katoliške cerkve. Glasom peževega almanaha za l. 1921. je štela katoliška cerkev dne 31. decembra 1920.: 53 kardinalov, 16 diakonov, 14 patriarhov, 24 nadškofov in 917 škofov rimsko-katoliškega obreda, dalje 15 apostolskih delegacij; potem 6 patriarhatov, 22 nadškofij in 49 škofij grške katoliške obreda.

Svoboda katoličanov na Danskem. Dočim bodo imeli v tej ali oni katoliški deželi katoličanje le toliko pravic, kolikor si jih bodo priborili, uživa peščica danskih katoličanov neomejeno svobodo. Sloveči dominikanski konferencier P. Lange O. P. je imel skoz leta proslavljene konference v Kodanju, po katerih so sledile številne druge konference. Stališče katoličanov se je utrdilo s pripojenjem dežel, ki so doslej pripadale k Nemčiji. V Kodanju so že tri katoliške župnije pod vodstvom holandskih dominikanecv.

PROTI NEMČIJI.

LDU Berlin, 8. febr. (Wolf.) Belgijski poslanik je državnemu ministru za zunanje posle dne 5. febr. izročil to noto: Belgijska vlada se ne namerava poslužiti svoje pravice po § 18, priloge 2 k osmemu delu severške mirovne pogodbe, po katerem bi mogla zapleniti imetje nemških državljánov, ako Nemčija nalašč ne bi izvršila svojih obveznosti.

GRŠKA.

LDU Atene, 8. febr. (Havas.) Katedropulos je v zbornici izjavil, da bi se protivil vsakemu revizijskemu predlogu severške pogodbe, ako bi zastopal Grško v Londonu. Vsi voditelji strank, med njimi tudi Danglis, pristaš Venizelosov, se strinjajo s tem.

Odgovorni urednik Anton Marinček, Izdaja konzorcij »Novoga Časa«, Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

E. Bulwer: Poslednji dnevi v Pompejih.

Tega sem se ravno bal, je rekel Arbak zamišljeno, »iz raznih očitaj, ki mi jih je očital, ko sem ga zadnjikrat videl. Zadržaje čase se je izogibal mojim stopinjam; ampak moram ga najti, moram nadaljevati s svojimi nauki, moram ga privedi v svetlišče modrosti. Poučiti ga moram, da ste dve stopinji svetosti: prva je vera, druga spoznanje, prva za preproste ljudi, druga za modre.«

Preko prve nisem jaz nikdar šel, je rekel Kalen, in mislim, da ti tudi ne, Arbak. »Motiš se, je odvrnil Egipčan resnobno. »Še danes verujem; sicer ne to, kar učim, ampak ono, kar ne učim. Pa nič zato! Sedaj pa preidiva k bolj pozemskim in bolj vabljivim predmetom. Ako sem na ta način izpolnil svoj namen pri Apecidu, kakšen namen pa sem potem imel z Jono, kajne? Znano ti je že, da sem jo namenil narediti svojo kraljico, svojo nevesto, Izido mojega srca. Dokler nje nisem videl, nisem poznal vse one ljubezni, ki jo je moja narava bila zmožna.«

Iz tisočero ust čujem, da je druga Helena, je rekel Kalen in zacmokal je; ampak ali radi vina ali ob tej misli, ni lahko povedati.

Resnica, njene lepote celo sama Grška ni prekosila, je zopet povzel Arbak. »Ampak to še ni vse; ima tudi dušo, ki je vredna, da se združi z mojo. Ima duh, bister, blesteč, smel, kakor ga ženske nimajo. Tako naravo sem celo svoje življenje iskal v ženski in je nisem našel do sedaj. Jona mora biti moja! Dvojno strast imam do nje: želim uživati lepoto duha in postavele.«

Potemtakem se ni tvoja, je dejal svetnik.

Ne še; ljubi me — ampak kot prijatelja; ljubi me zgolj s svojim duhom. V meni si domišlja one borne čednosti, ki jih jaz s svojo še globljo čednostjo še bolj uničujem. Ampak pregledati moraš z menoj celo njeno zgodbo. Brat in sestra sta bila mlada in bogata; Jona je ponosna in častihlepa, ponosna na svojega duha, čar svoje poezije, čar svojega govora. Ko je njen brat odšel od nje in vstopil v vaše svetišče, se je tudi ona preselila v Pompeje, da bi bila blizu njega. Pripustila je, da so njene vrline kmalu zaslule. Na svoje gostije vabi cele množice, in njen glas jih očaruje, njena poezija preobvladuje.

Sam sem jo vzpodbujal do tega drznega načina življenja, temu vstrezanju nečimernosti in zabav — z veseljem sem jo pogrezal v razsipnost in razkošje tega grehotnega mesta. Pomni, kaj ti povem, Kalen! Želel sem oslabiti ji duha! Ta je še prečist, da bi prejel dih, ki ne želim, da bi zadelnil kristalno zrcalo, ampak da bi se goreče vanj zajedel. Želel sem, da bi bila obdana od praznih, nečimurnih, objestnih ljubimcev, od ljubimcev, ki jih njena narava mora zaničevati, in to zato, da bi občutila pomanjkanje ljubezni.«

Toraj te ni strah pred tekmeči, kaj? Italiski častilci so jako izvedeni v umetnosti, kako dopasti.«

Nobenega! Njena grška duša zaničuje barbarske Rimljane in bi mrzela sama sebe, ako bi si dovolila le eno misel na ljubezen do enega od tega plemena.«

Ampak ti si vendar Egipčan, ne Grk! »Egipčanska dežela, je odvrnil Arbak, »je mati Aten. Njihova varuhinja Minerva je naše božanstvo, in njihov ustanovitelj Kekrops je bil begunec iz egiptovske Saide. O tem

sem jo že podučil in v meni časti najstarejši kraljevski rod na zemlji. Priznat pa ti hočem, da so mi zadnje čase nemirne sumnje prišle v glavo. Bolj molčeča je kakor je navadno bila, ljubi otožno, mirečo godbo, in vzdihla brez vidnega vzroka. To utegne biti početek ljubezni — utegne biti pomanjkanje ljubezni. V enem in drugem slučaju je zame čas, da pričnem s svojim delom do njene domišljije in njenega srca; v prvem slučaju, da naravnam vir ljubezni do sebe, v drugem, da jo vzbudim do sebe. Iz tega vzroka sem te poiskal.«

In kako ti morem pomagati? »Nameravam jo povabiti k sebi na gostijo, hočem zaslepti, premamiti, razvneti njene čute. Treba je uporabiti naše umetnosti — umetnije, s katerimi so Egipčani učili svoje mlade novince, in pod krinko verskih tajnosti ji hočem razkriti skrivnost ljubezni.«

Ej, sedaj razumem: na tako razuzdano gostijo, kakor smo je bili v tvoji hiši deležni mi, tvoji izidni svečeniki vkljub svojim praznim obljubam umrtivične hladnosti.«

Ne, ne! Mar misliš, da so njene nedolžne oči zrele za take prizore? Ne — ampak najprej moramo zaplesti v mreže njenega brata — kar je lažja naloga. Poslušaj me, podam ti navodila.«

PETO POGLAVJE.

Se več o cvetličarici. — Napredek ljubezni.

Veselo je solnce sijalo v eno prelepo sobo, ki sem o nji že rekel, da ji dandanes pravijo Ledina soba. Jutranji žarki so se razlivali skozi vrste majhnih okenc ob višjem delu sobe in skozi vrata, ki so držala na vrt. Velikost vrta ni bila tolika, da bi služil za izprehajanje, toda raznovrsne bujnodedeče

rastline, ki jih je bil poln, so nudile pravo razkošje oni brezskrbnosti, ki jo prebivalci solnčnega podnebja tako ljubijo. Veselo so se igrali solnčni žarki po mozaikastem tlaku in po prekrasnih stenah — ampak vse srečnejši pa so žarki radosti napolnjevali mlademu Glavku srce.

Toraj sem jo videl, je rekel, ko je stopal po ozki sobi gori in doli, »sem jo slišal, da govoril sem zopet z njo, poslušal zvoke njenega petja, in ona je pela o slavi in Grški. Našel sem zopet dolgo iskanega malika svojih sanj, ter sem vdihnil življenje svoji domišljiji.«

Zajuljeni Glavkov samogovor bi nemara še dalje trajal, da ni v istem hipu neka senca zatemnila sobnega praga in neka mlada ženska, napol še otrok po letih, naredila konec njegovi samotni. Obležena je bila preprosto v belo tuniko, ki ji je segala od vratu do gležnjev; pod pazduho je nosila košaro cvetlic, v drugi pa je držala bronasto vazo za vodo. Njene poteze pa so bile bolj izrazito začrtane, kakor je pristojalo njenim letom, a bile so v orisu nežne, ženske, vsled lepote njenega izraza malone lepe, dasi niso bile ravno lepe same po sebi. V njeni zunanosti je bilo nekaj neizključivo milega, človek je dejal, potpobjivega — izraz udane žalosti, mirne vztrajnosti je pregnal iz njenih ustnic smehljaj, a ne nežnost; nekaj plašnega in opreznega v njenih stopinjah, nekaj nemirnega v njenih očeh ti je dalo slutiti nesrečo, ki jo je trpela izza rojstva — bila je slepa. Toda v očesnih jabolkih samih ni bilo videti nobene napake, njihov otožni, zamorjeni svet je bil jasen in čist. —

Pravijo mi, da je Glavk tukaj, je rekla; ali smem noter?«

(Dalje.)